

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

postmottak@fin.dep.no

Høringssvar om gjennomføring av EUs bankpakke

Forbrukerrådet viser til at Finansdepartementet den 15. oktober 2020 ba om innspill til forslag fra en arbeidsgruppe nedsatt av Finanstilsynet som hadde utredet norsk gjennomføring av endringer i EUs bankregelverk.

Arbeidsgruppens rapport med forslag til lov- og forskriftsendringer ble oversendt departementet den 9. oktober 2020.

Forbrukerrådet oversender med dette sine innspill, som er begrenset til kommentarer knyttet til henholdsvis kapittel 3.8 om investorbekyttelse for forbrukere og kapittel 4.9 om offentliggjøring av informasjon om bærekraft (ESG-risiko).

Forbrukerrådets hovedpunkter kan oppsummeres slik:

- Forbrukerrådet mener det er uheldig at forbrukersiden ikke har blitt konsultert av arbeidsgruppen, samtidig som en referansegruppe bestående av medlemmer fra finansnæringen har fått gi innspill underveis til arbeidsgruppens arbeid.
- Forbrukerrådet mener overordnet at investorbekyttelsen må styrkes, blant annet gjennom strengere krav til informasjon, rådgivning og gjennomsiktighet.
- Forbrukerrådet mener det er avgjørende at verdipapirforetak som yter investeringstjenester som porteføljeforvaltning og investeringsrådgivning må overholde og ivareta strenge krav til investorbekyttelse og forbrukervern. Etter Verdipapirhandelloven § 10-15 plikter allerede verdipapirforetak å innhente nødvendige opplysninger om kundens eller den potensielle kundens kunnskap og erfaring fra det aktuelle investeringsområdet, samt kundens finansielle situasjon og investeringsmål,

herunder kundens risikotoleranse og evne til å bære tap. Undersøkelsene skal sette foretaket i stand til å anbefale den investeringstjenesten og de finansielle instrumentene som egner seg for vedkommende forbruker, og avklare hvorvidt de er i samsvar med kundens risikotoleranse og evne til å bære tap.

- Forbrukerrådet mener det er nødvendig med et enda sterkere investor- og forbrukervern innenfor finansielle tjenester. Mens resten av Europa jobber systematisk for å sikre et sterkt og nødvendig forbrukervern i markedet for finansielle tjenester, velger imidlertid den norske arbeidsgruppen å foreslå at ny artikkel 44a om investorbesskyttelse i EUs krisehåndteringsdirektiv (BRRD2) ikke bør innføres i Norge. Forbrukerrådet støtter ikke arbeidsgruppens forslag, og mener at ny artikkel om investorbesskyttelse i EUs krisehåndteringsdirektiv også må innføres i Norge.
- Arbeidsgruppen fremholder at det i visse tilfeller kan være hensiktsmessig og aktuelt at finansforetak fraråder at forbrukere kjøper visse finansielle instrumenter. Forbrukerrådet vil i denne sammenheng minne om at Stortinget den 1. desember 2020 behandlet ny finansavtalelov som styrker forbrukeres stilling blant annet i forbindelse med kredittvurderingsprosesser, og hvor det innføres et prinsipp om avslagsplikt som erstatter frarådingsplikt i situasjoner der kunder må antas å ikke ha tilstrekkelig kredittevene. Et tilsvarende prinsipp bør gjelde i forbindelse med salg av investeringstjenester til forbrukere.
- Forbrukerrådet mener for øvrig det bør innføres et forbud mot returprovisjoner (kickbacks) i Norge. Fondsdistributører som mottar returprovisjoner fra fondsleverandøren har en økonomisk interesse i å anbefale de fondene som gir høyest returprovisjon. Mens kunden er interessert i høyest mulig avkastning til lavest mulig pris, har rådgiveren gjerne en interesse av høyest mulig honorar. Denne interessekonflikten har bidratt til at intetanende kunder i stor grad har endt opp med unødvendig dyre spare- og investeringsprodukter.
- Forbrukerrådet støtter innføring av kravet i CRR2 artikkel 449a om at store (systemviktige) banker som har utstedt verdipapirer som omsettes på en regulert markeds plass fra den 28. juni 2022 skal offentliggjøre informasjon to ganger i året om risiko forbundet med miljø, samfunnsforhold og selskapsstyring, herunder også om fysisk risiko og overgangsrisiko (klimarelaterte risiki). Forbrukerrådet mener samtidig at et slikt krav bør utvides til å gjelde alle relevante banker, og ikke begrenses til bare å omfatte krav til de tre største og systemviktige bankene (DNB, Kommunalbanken og Sparebank 1 SR-Bank) i Norge.

- Innføring av tydelige krav om bærekraftsrapportering og om ESG-risiko vil bidra til at arbeid med samfunnsansvar, etikk og bærekraft vil prioriteres sterkere i ulike finansforetak samtidig som viktig informasjon også blir tilgjengeliggjort for ikke-profesjonelle investorer og forbrukere.

Forbrukerrådet vil avslutningsvis påpeke at det som særpreger finanssektoren ofte er at tilbud og kontrakter kan være utformet på en lite forståelig måte, og for enkelte produkter praktiseres det også en viss grad av pristilsløring. En rekke finansielle produkter som tilbys kan fremstå som svært komplekse for mange. Dette kan få alvorlige konsekvenser ettersom dårlige valg i finanssektoren kan føre til potensielt store økonomiske velferdstap for forbrukere.

Forbrukerrådet vil minne om at det eksisterer en betydelig informasjons- og kunnskapsasymmetri mellom forbrukere som er ikke-profesjonelle investorer på den ene siden og tilbydere av finansielle tjenester på den andre, og at det derfor er nødvendig å sikre at regelverket ivaretar forbrukernes interesser på best mulig måte.

Oslo, den 6. januar 2021

Med vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Jorge B. Jensen (sign.)
Fagdirektør finans

Bjarki Eggen (sign.)
Seniorrådgiver finans